

УДК351: 658.117.31:332.87

*Д. В. Бізонич,
кандидат технічних наук, директор ТОВ «Еталонтехсервіс» м. Харків, Україна*

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЗМІСТОВОЇ СКЛАДОВОЇ ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ЖКГ»

*D. Bizonych,
Candidate of technical sciences,
Director of «Etalontechservice» LLC, Kharkiv, Ukraine*

REPRESENTATION OF THE SUBSTANTIVE COMPONENT OF THE DEFINITION "PUBLIC GOVERNANCE IN HOUSING AND COMMUNAL SERVICES"

Стаття присвячена репрезентації змістовної складової поняття «державне управління в сфері ЖКГ». Основною метою було визначено необхідність провести дослідження трансформації терміну державного управління в сфері ЖКГ у взаємозв'язку із поняттям механізмів державного управління та інших суміжних понять, приділено значну увагу таким поняттям як житлово-комунальне господарство, житлово-комунальний комплекс, житлово-комунальна сфера та інші. Також надається аналіз визначень механізмів державного управління та державного регулювання сфери ЖКГ. Визначено особливості житлово-комунального комплексу, розглянуто його основні складові – житлове та комунальне господарство. Встановлено, що понятійно-категоріальний апарат дослідження житлово-комунального господарства сповнений достатньо широкою кількістю синонімічних понять, але все ж таки визначено, що існує деяка відмінність у тлумаченні термінів, особливо яскраво це проявляється в контексті розгляду ЖКГ як об'єкту досліджень в економіці та публічному управлінні. В публічному управлінні проблема регулювання ЖКГ розглядається більш комплексно.

Доведено, що при детальному вивченні понять житлово-комунального господарства, сфери ЖКГ, житлово-комунального комплексу та інших, особливо, в контексті публічного управління та механізмів державного регулювання, переважно мається на увазі житлово-комунальний комплекс. Визначено, що житлово-комунальний комплекс складається з багатьох компонентів. Сучасні дослідження спрямовані на висвітлення питань регіонального або місцевого рівнів, що, пов'язано з процесами децентралізації.

The article is devoted to the representation of the substantive component of the concept of "public administration in the field of housing". The main purpose was to study the transformation of public administration in the field of housing in connection with the concept of public administration mechanisms and other related concepts, paid considerable attention to such concepts as housing and communal services and others. An analysis of the definitions of mechanisms of public administration and state regulation of housing and communal services is also provided. The peculiarities of the housing and communal complex are determined, its main components are considered - housing and communal services. The peculiarities of public administration in this sphere are established, the concept of state regulation of housing and communal services at the regional level is also revealed.

The understanding of housing and communal services as a scientific category operates with a fairly wide range of related concepts, especially this difference is noticeable in the disclosure of content in public administration and economics, as the latter is mainly built around economic criteria and indicators, financial resources and regulations. In public administration, the problem of regulation of housing and communal services is considered more comprehensively through the prism of the scale of the concept of housing and communal services, so all the levers and tools of state influence are much broader and are often seen as mechanisms of public administration.

In a broad sense, the concepts of "housing and communal services", "housing complex", "housing and communal complex", "housing sector", "housing and communal services sector", "housing sector" are synonymous. But in a more detailed consideration, especially in the context of public administration and the definition of mechanisms of state regulation, it is mostly about the housing and communal complex, as it includes many components, the basic of which are housing and communal services.

Current research concerns the shift of emphasis from state regulation at the national level to the consideration of public administration mechanisms at the regional or local level, which, in our opinion, is due to the reform process and subsequent stages of decentralization.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство, державне управління в сфері ЖКГ, механізми державного регулювання ЖКГ, механізм державного управління ЖКГ, управління ЖКГ на регіональному рівні.

Key words: housing and communal services, public administration in the field of housing and communal services, mechanisms of state regulation of housing and communal services, mechanism of state management of housing and communal services, management of housing and communal services at the regional level.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Розглядаючи проблему визначення базових понять в сфері реформування та державного управління розвитком житлово-комунального господарства, було встановлено, що існують поодинокі авторські визначення та тлумачення цього явища, які втілюються в надання окремих понять або характеристику одного й того ж явища.

Вивчаючи управління житлово-комунальним господарством як комплексу економіки держави та на основі систематизації різних дефініцій, було помічено, що в переважній більшості літературних джерел йдеться про «житлово-комунальне господарство», «комплекс ЖКГ», «житлово-комунальний комплекс», «сфера ЖКГ», «житлово-комунальний сектор», «галузь ЖКГ». Про що йдеться, коли говорять про державне управління розвитком ЖКГ, державне регулювання ЖКГ, державне регулювання розвитку ЖКГ, механізми державного управління розвитком ЖКГ та інше – це тотожні поняття чи їх відмінності можуть призвести до пошуку зовсім різних механізмів державного управління в цій галузі?! Тому в контексті дослідження видається логічним дослідити специфіку визначення поняття «державне управління в сфері ЖКГ» та подібних тлумачень в сучасному науковому дискурсі публічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблема державного регулювання сфери ЖКГ є широко висвітленою не тільки в теорії публічного управління, а також в економіці та юридичній науці. Водночас, широке використання понять в цій сфері може призводити до плутанини та їх підміни, що пов'язано з формуванням державної політики та вибору механізмів державного регулювання. Драган І.О., Ковалевська О.П., Куц Я.В. та інші розглядали достатньо комплексно державне управління в сфері житлово-комунального господарства, водночас, на теоретичному рівні з'являються нові поняття і розуміння класичних термінів в цьому напрямі. На нашу думку, відбувається певна трансформація цих понять, дуже багато авторських визначень, тому доцільно провести аналіз сучасних напрацювань.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) дослідити трансформацію терміну державного управління в сфері ЖКГ у взаємозв'язку із поняттям механізмів державного управління та інших суміжних понять.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Система ЖКГ представлена «чистими» підгалузями та природними монополіями, які функціонують на умовах чистої конкуренції (санітарне очищення територій, експлуатація житла тощо).

Специфічною рисою ЖКГ є те, що комплекс належить одночасно і до невиробничої, і до виробничої інфраструктури: галузь не виробляє товари, а переважно надає послуги [10].

Державне управління у сфері житлово-комунального господарства охоплює всі види житлових фондів, у тому числі приватний, сутність якого постає в організації комунального обслуговування населення, проведення заходів з реконструкції, охорони, у встановленні обов'язкових для всіх власників житла правил щодо експлуатації житлових будинків [11, с.4].

На нашу думку, житлово-комунальний комплекс достатньо об'ємне поняття, оскільки включає такі складові, як житловий сектор, комунальне господарство, комунальні послуги та усі супутні види діяльності. Наприклад, житлово-комунальні послуги із водозабезпечення та водовідведення, теплопостачання, газопостачання та електропостачання стосуються не тільки житлового сектору, а й промислових підприємств та закладів соціальної інфраструктури. Житлова сфера є частиною цього комплексу і обґрунтовує, чому ми говоримо саме про комплекс, оскільки сюди входить декілька важливих секторів економічної діяльності. Житлова сфера також поділяється на об'єкти вторинного житла та новобудови, в результаті чого це можуть бути різні об'єкти державного регулювання. Але в цілому – це частина житлово-комунального комплексу, який формує також комунальне господарство.

Ковалевська О.П. визначає, що житло виступає об'єктом ринкових відносин та державного регулювання, має соціальне навантаження та економічну складову, поєднує різноманітні інтегровані соціально-економічні та інші показники, тому ефективність управління в цій сфері залежить характеру взаємодії ринкових механізмів і механізмів державного управління [6].

Комунальне господарство є підсистемою ЖКГ, яка обслуговує житлове господарство, але охоплює не тільки житловий фонд.

Відповідно до Енциклопедії державного управління житлово-комунальним господарством (англ. house and municipal economy) – «це комплекс об'єктів та видів економічної діяльності, які забезпечують житлові та комунально-побутові потреби споживачів (громадян, організацій, підприємств) і створюють необхідні умови для нормальної життєдіяльності населення та функціонування населених пунктів. Житлово-комунальне господарство об'єднує понад три десятки сегментів економіки України – значну частину соціальної інфраструктури народного господарства України, підприємства та організації, що забезпечують задоволення потреб населення у житлово-комунальних послугах, а також системи управління цією галуззю та економічного забезпечення її діяльності. Житлово-комунальне господарство становить приблизно третину основних фондів і споживає більше чверті енергетичних ресурсів країни. До складу житлово-комунального господарства входять: житловий фонд та його експлуатація; ліфтове господарство; водопостачання; водовідведення; теплопостачання; газопостачання; озеленення територій; утримання об'єктів благоустрою; ритуальні послуги; утримання кладовищ; зовнішнє освітлення; збір та вивезення твердих побутових відходів; утримання сміттєзвалищ; утилізація сміття; забезпечення роботи міськелектротранспорту; технічна інвентаризація; дорожнє господарство; зливово каналізація; технічне утримання мостів; інженерний захист територій; утримання парків; утримання пляжів; відловлювання бездомних тварин; утримання водних об'єктів; боротьба із карантинними об'єктами та бур'янами; боротьба із шкідливим впливом вод тощо. Галузь житлово-комунального господарства містить, по суті, дві великі підгалузі: житлове господарство та комунальне господарство. Серед підприємств житлово-комунального господарства – суб'єкти різних форм власності та організаційно-правового статусу, чимало природних монополій» [4, с. 255].

За визначенням Куц Я.В. житлово-комунальне господарство «це багатогалузеве господарство, яке охоплює найважливіші сторони життя сучасного населеного пункту, налічує декілька тисяч підприємств і організацій і є невід'ємною життєзабезпечувальною складовою економіки нашої країни» [7].

При формуванні державної політики в управлінні ЖКГ слід враховувати особливості житлово-комунального комплексу, до яких належать такі: соціальне навантаження, що обумовлює необхідність державного регулювання та державної політики; масштабність комплексу та охоплення різних секторів, що передбачає різні види економічної діяльності та видів робіт; відсутність готової продукції та особливості житлово-комунальних послуг як виду споживання; різні рівні регулювання (місцевий та центральний), місцевий рівень виробництва житлово-комунальних послуг; висока монополізація галузі та проблемність власності; неможливість відмовитися від житлово-комунальних послуг та ін.

Отже, Куц Я.В. в своїх дослідженнях пов'язує державне управління в сфері ЖКГ з наданням широкого спектру житлово-комунальних послуг і визначає механізм управління сферою житлово-комунальних послуг як багаторівневу ієрархічну систему взаємопов'язаних між собою елементів (державні, регіональні та місцеві органи управління, житлово-комунальні підприємства, обслуговуючі компанії, власники житла та їх громадські об'єднання), а також способів їх взаємодії (інтеграція, кооперація), під впливом яких гармонізуються економічні інтереси держави, власників житлового фонду, підприємств житлово-комунальної сфери, суспільства в цілому [7].

Шапочка М.К., Несторенко Т.В. ґрунтуючись на тому, що не існує стандартизованого визначення поняття державного регулювання ЖКГ та механізму державного регулювання ЖКГ, в результаті досліджень та узагальнень прийшли до висновків, що «державне регулювання ЖКГ – це управлінський вплив на соціально-економічні процеси з метою досягнення балансу інтересів усіх учасників житлово-комунальних відносин: підприємств-виробників ЖКП, споживачів послуг, навколишнього природного середовища, держави» [14, с.30].

До механізму державного регулювання ЖКГ вони відносять основних суб'єктів управління: Антимонопольний комітет, до завдань якого входить здійснювати державний контроль та нагляд щодо дотримання законодавства в сфері захисту інтересів підприємців та споживачів, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, МДА, виконкоми міських, сільських та селищних рад, де створюються відповідні департаменти та підрозділи [14, с.24].

Водночас, Шапочка М.К., Несторенко Т.В. зазначають, що повноваження цих органів, в основному, не розмежовані або не чітко визначені, особливо ті, які стосуються економічних, соціальних та екологічних проблем. Тому йшлося про необхідність та доцільність створення окремого регуляторного органу регіонального розвитку ЖКГ, підпорядкованого Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [14, с.24]. На думку авторів, така структура дозволила б уникати тієї неконтрольованої та критичної ситуації, подолати системну кризу, які існують в ЖКГ країни шляхом підвищення якості послуг, вироблення та дотримання екологічних стандартів, прозорою та зрозумілою тарифною політикою. Іншою складовою такого механізму державного регулювання ЖКГ є нормативно-правове, фінансове, соціально-психологічне, наукове та інформаційне забезпечення. Нормативно-правове забезпечення полягає в тому, що необхідно визначити юридичні норми та правила діяльності суб'єктів житлово-комунальних відносин, які були б прийнятні для усіх сторін, сформувати на регіональному рівні відповідні програми розвитку ЖКГ [14, с.24].

Фінансове забезпечення ґрунтується на залученні коштів державного бюджету для капітального будівництва та користування основним капіталом, для покриття різниці у тарифній політиці, яка з'являється в результаті субсидій та пільг, що надаються з місцевих бюджетів. При цьому основним джерелом надходження фінансових ресурсів мають бути розрахунки населення за спожиті послуги ЖКГ.

Соціально-психологічне забезпечення державного регулювання ЖКГ має втілюватися у відповідній державній політиці та визначати поведінку соціуму як споживача послуг ЖКГ, це найбільш ймовірно здійснювати шляхом залучення ЗМІ та соціальних мереж.

Інформаційне забезпечення також пов'язано з тісною співпрацею із ЗМІ та реалізацією державного регулювання ЖКГ і ґрунтується на необхідності інформування населення про господарську діяльність в сфері ЖКГ, основні економічні, екологічні та соціальні показники.

Наукове забезпечення також належить до механізму державного регулювання ЖКГ. Наукова галузь повинна забезпечувати інновації в сфері ЖКГ, сприяти підвищенню якості послуг, формуванню ефективної тарифної політики, підвищувати екологічну та природоохоронну складову, допомогти вирішити проблеми технічного переоснащення підприємств сфери ЖКГ та основних мереж.

Такий розгляд механізму державного регулювання ЖКГ спрямований на вирішення ряду проблем, які пов'язані із формуванням конкурентного середовища на ринку ЖКГ, залученням інвестицій та проведенням модернізації, підвищенням якості ЖКП та природоохоронних заходів.

Досліджуючи особливості державного управління в сфері ЖКГ, Лега Ю. Г., Качала Т. М., Четцова Н. Ф. визначають, що тривалий час в управлінні цією галуззю домінував саме адміністративно-відомчий механізм, який ґрунтується на наказах та розпорядженнях, адміністративному примусі, і звичайно, що він не враховує інтересів різних суб'єктів діяльності в сфері ЖКГ [8, с.29]. На нашу думку, такий механізм мав місце при адміністративно-командній системі економічних відносин, і тривалий час залишався пріоритетним, але в ринкових умовах, як показує досвід державного управління та необхідність реформування галузі, він не діє або є неефективним. Тому тут стає очевидним, що необхідно розглядати інші механізми управління, які є більш адекватними сучасній системі ринкових відносин, оскільки сфера ЖКГ як частина економіки країни також функціонує за принципами та законами ринку.

Як зазначає Драган І.О., найкращим інструментом управління ЖКГ є регіональні цільові програми розвитку й реформування галузі кожного регіону, міста, села та селища або ОТГ. На його думку, подальший розвиток ЖКГ можливий на основі нового господарського механізму, який ґрунтується на застосуванні економічних важелів і стимулів і орієнтований на максимально повне врахування інтересів споживачів [3, с.87].

Тому основною метою нового механізму управління міським господарством служить «максимально повне задоволення потреб населення в житлі, утримання житлового фонду й житлово-комунального обслуговуванні», реалізація цієї мети пов'язана з вирішенням ряду завдань: запровадження економічних стимулів та підвищення якості послуг ЖКГ; врахування інтересів населення при вирішенні питань розвитку житлово-комунального комплексу; розробка раціональної системи взаємовідносин між усіма учасниками ЖКГ; запровадження політики високовартісних чинників господарювання; надійне ресурсне забезпечення за рахунок різних джерел фінансування; гарантування надійності та стабільності систем житлово-комунальної сфери та ін.. [3, с.87].

Він виділяє ряд принципів, які можуть дозволити підвищити ефективність проведення реформування ЖКГ, і тому які можемо вважати принципами державного управління розвитком ЖКГ, що відображено в таблиці 1.

Таблиця 1.
Принципи реформування ЖКГ

Принцип	Його характеристика
Комплексне проведення реформи ЖКГ	Із двох основних завдань реформи - перехід до самофінансування ЖКГ за рахунок підвищення частки платежів населення в його фінансування й підвищення ефективності розвитку цієї сфери за рахунок її включення в ринкові відносини - пріоритет віддається, на жаль, рішенню першого завдання. Розрив у їхньому рішенні може привести до дискредитації самої ідеї реформи.
Самофінансування ЖКГ	Необхідно включити житлово-комунальні послуги в ринкову сферу: витрати виробників послуг повинні оплачувати самі споживачі з урахуванням кількості і якості споживаних послуг.
Додержання соціальних гарантій	Житлово-комунальна реформа є складовою частиною соціальної політики, тому вона повинна відповідати наступним вимогам: витрати не повинні перевищувати певної частки загального сукупного доходу родини; високоприбуткові групи населення повинні оплачувати витрати на утримання свого житла повністю, населення з низькими доходами повинне одержувати компенсацію для відшкодування витрат на оплату соціальної норми житлово-комунальних послуг.
Державного й суспільного контролю	Об'єктом контролю повинні стати якість житлово-комунальних послуг й об'єктивність витрат та послуг ЖКГ. Для цього на державному рівні й по містах доцільне створення спеціальних служб. Крім того, необхідно вдосконалювати роботу антимонопольних служб. Важливою умовою успішної реалізації реформи є контроль із боку населення.
Розвиток конкурентного середовища на основі демонополізації галузі	Тарифи на житлово-комунальні послуги завищені при низькій якості самих послуг. Для створення конкурентного середовища в ЖКГ необхідно виділити реальні напрямки, де можуть з'явитися підприємства-конкуренти й організувати на початковому етапі їхню підтримку.

Створено автором на основі джерела [3]

Драган І.О. зазначає, що механізм управління житловою сферою повинен носити індикативний, тобто спрямований характер, він повинен сприяти покращенню житлових умов та житлово-комунальних послуг, підвищенню рівня утримання житлового фонду [3, с.89].

До основних складових такого управління цей науковець відносить економічні та правові важелі. Серед економічної складової механізму державного управління житловою сферою виділяються такі заходи регуляторного впливу, як: цільове фінансування конкретних напрямків, програм, проектів і заходів; господарські договори; місцеві замовлення й контракти. Серед непрямих економічних чинників впливу відзначаються місцеві податки, платежі, пільгові кредити, договірні ціни та тарифи тощо.

Загалом механізм державного управління житлово-комунальним господарством ґрунтуючись на дослідженнях та визначеннях, запропонованих цим науковцем можна представити, як на рис. 1.

Рис. 1. Напрями трансформації державного управління житлово-комунальним господарством
Складено автором на основі джерела [3]

Відповідно до зазначених принципів у процесі державного управління житлово-комунальним господарством необхідно враховувати інтереси всіх господарюючих суб'єктів, включаючи користувачів, власників, замовників і підрядників, але інтереси відомчих служб, підприємств й організацій повинні бути вторинні стосовно інтересів громадськості. У системі керування галуззю необхідні децентралізація й розукрупнення ряду управлінських функцій в умовах переходу до місцевого самоврядування. Розукрупнення системи керування повинне бути засноване на продуманій концепції з використанням спеціально розроблених програм [5, с.278].

Таким чином, з цього визначення видно, що основний критерій функцій з управління сферою ЖКГ та їх розподілу повинен мати такий характер: більша частина рішень із ЖКГ має вирішуватися на місцевому рівні, і якщо проблема не може бути вирішена на муніципальному рівні, тоді залучається управління процесом розвитку ЖКГ на вищестоящому рівні.

Важливою є антимонопольна політика держави в контексті державного управління ЖКГ, оскільки в країні закладено можливості для запровадження штучного монополізму в сфері ЖКГ, що значно впливає на конкуренцію та засади вільного ринку та створення здорового конкурентного середовища. Тому очевидно, що тарифи на послуги ЖКГ повинні врегульовуватися державою, функції органів державної влади полягають в запобіганні запровадженню економічно необґрунтованих тарифів з боку підприємств-монополістів, дискримінаційних цін, обмежень послуг ЖКГ та перешкод для доступу на монополізовані ринки іншим суб'єктам господарювання.

Студінський В.А. вказує на важливість організаційно-розпорядничих заходів в контексті виконання обов'язкових вимог й умов. Такі заходи є доцільні при організації прогнозів, планів і програм, договорів на виконання робіт, проведення податкової й фінансово-кредитної політики в сфері управління ЖКГ, оскільки, на його думку, одними з важливих функцій управління сферою ЖКГ є «прогнозування й планування, регулювання, організація й контроль» [12].

Беззубко Л., Конєва Г. розглядають ЖКГ з позицій державного регулювання цієї сфери. Вони зазначають, якщо зважати, що державне регулювання реалізується в основних функціях держави, як наприклад, ліцензування певних видів господарської діяльності, запровадження та вибір напрямів державної політики в цій галузі; стандартизація та розробка типових угод в сфері ЖКГ; координація діяльності місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування; забезпечення всебічного контролю якості послуг та діяльності підприємств, що задіяні в галузі, то такий підхід буде вузьким [2, с.141]. Якщо йдеться саме про державне регулювання ЖКГ, то тут маєтися на увазі комплексне застосування методів державного управління, які вони поділяють за формами впливу (прямі і непрямі) та за способом впливу (нормативно-правові, економічні, організаційні, адміністративні, соціально-психологічні). Прямі методи державного регулювання мають безпосередній вплив на розвиток ЖКГ, а непрямі – опосередкований.

Беззубко Л. і Конєва Г. узагальнюють різноманітні класифікації і пропонують власну модель державного регулювання ЖКГ, яка включає такі механізми державного управління, що відображені в таблиці 2 [2, с.142].

Таблиця 2.
Класифікації механізмів державного регулювання ЖКГ

Механізм державного управління	Класифікація
за способом впливу	правові, фінансові, організаційні, економічні, адміністративні, господарські, ринкові
за суб'єктом впливу	органів державного управління, органів місцевого самоврядування, керівництва житлово-комунальних підприємств
за об'єктом впливу	регіон, ЖКГ, підприємство, проблема
за формою впливу	державного управління, державного регулювання, реалізації державної політики, управління, регулювання
за спрямованістю впливу	реформування, модернізації, ресурсозбереження, демонополізації, реструктуризації, концесійні, формування тарифів, підготовки кадрів, фінансового (інвестиційного, інноваційного, нормативно-правового) забезпечення, соціального захисту населення, фінансування видатків на оплату житлово-комунальних послуг, відтворення та утримання житла, управління витратами, використання комунальної власності
за метою впливу	розвитку

Складено автором на основі джерела: [2, с.142]

Аналіз різноманітних підходів в управлінні ЖКГ та наявність широкого спектру тлумачень та понять в цій сфері дозволяє зробити висновки, що вони не є тотожними, оскільки мова йде про різні об'єкти та суб'єкти управління, які є або складовими цілого комплексу, або взагалі становлять окремі галузі господарства. В будь-якому випадку, мова йде саме про ЖКГ як частину господарського комплексу та економіки країни і усі ці системи є тісно пов'язаними, функціонують за тими ж ринковими законами та умовами, які продукуються державною політикою.

Мельниченко О.А. Ващенко В.О. надають визначення поняття механізмів державної підтримки розвитку ЖКГ і розуміють під ним «сукупність усіх доступних засобів і методів регуляторного впливу, використовуючи які, держава створює сприятливі умови для модернізації та ефективного використання матеріально-технічної бази підприємств галузі, ведення зваженої тарифної політики у цій сфері і, зрештою, забезпечення споживачів якісними житлово-комунальними послугами та розвитку населених пунктів» [9]. Державна підтримка є складовим компонентом державного регулювання, до якого також входить державна регламентація.

Житлово-комунальний комплекс розгалужений по всіх регіонах України та має свої регіональні особливості, попри наявність ідентичних проблем. Також сюди входить поняття житлово-комунальних послуг, які обумовлюють державну політику. Серед сучасних наукових досліджень, присвячених дефініціям щодо державного управління в сфері ЖКГ є навіть такі, де визначається механізм публічного регіонального управління в ЖКГ як «складна система сукупності зацікавлених суб'єктів громадянського суспільства і об'єктів ЖКГ та його супутньої інфраструктури, взаємодія і взаємовідношення яких мають характер взаємосприяння для задоволення потреб споживачів та надання якісних житлово-комунальних послуг» [1, с.130]. До структури такого механізму входять організаційні, економічні, правові, інформаційні методи, заходи, засоби, важелі, інструменти, стимули впливу суб'єктів публічного управління ЖКГ на відповідні об'єкти [1, с.130].

Філатов В.М., Півавар І.В. також звужують дослідження до регіонального рівня, пропонуючи власну модель механізму державного регулювання сфери ЖКГ на регіональному рівні, яка полягає в тому, що серед інструментів управління ЖКГ найбільш пріоритетними є саме фінансові важелі, що реалізуються у різних формах: кредити, субсидії та дотації, податкові пільги тощо [13, с.137]. Тому фінансові впливи, що знаходять своє вираження у формуванні ефективної системи стимулювання інноваційної діяльності регіону з коштів регіонального (державного) фонду є основними складовими механізму державного регулювання сфери ЖКГ на регіональному рівні.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. На основі аналізу наукових досліджень, ми дійшли наступних висновків.

1. Розуміння житлово-комунального господарства як наукової категорії оперує достатньо широкою кількістю суміжних понять, особливо ця різниця помітна в розкритті змісту в публічному управлінні та економіці, оскільки остання в основному будується навколо економічних критеріїв та показників, фінансових ресурсів та засобів регулювання. В публічному управлінні проблема регулювання житлово-комунального господарства розглядається більш комплексно крізь призму масштабності самого поняття житлово-комунального господарства, тому усі важелі та інструменти державного впливу значно ширше і розглядаються часто як механізми державного управління.

2. В широкому розумінні поняття «житлово-комунальне господарство», «комплекс ЖКГ», «житлово-комунальний комплекс», «сфера ЖКГ», «житлово-комунальний сектор», «галузь ЖКГ» є синонімічними. Але при більш детальному розгляді, особливо, в контексті публічного управління та визначення механізмів державного регулювання, переважно мова йде саме про житлово-комунальний комплекс, оскільки він охоплює не лише житлове та комунальне господарство, а набагато більший спектр.

3. Сучасні дослідження стосуються зміщення акцентів з державного регулювання на всеукраїнському рівні на розгляд механізмів публічного управління на регіональному або місцевому рівні, що, на нашу думку, обумовлюється процесами реформування та наступними етапами децентралізації.

Список використаних джерел.

1. Базарна О.В. Організаційна складова механізму публічного регіонального управління житлово-комунальним господарством // Економіка та держава. – 2018. - № 4. – С.126-130.
2. Беззубко Л. В. Державне управління в сфері житлово-комунального господарства / Л. В. Беззубко, Г. М. Конєва // Держава та регіони. (Серія Державне управління). – 2009. – № 4. – С.141-144.
3. Драган І.О. Державне управління розвитком житлово-комунального господарства й принципи його реформування // Економіка та держава. – 2009. - №4. – С.87-90.
4. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – Київ : НАДУ, 2011. –Т. 4 : Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. – 2011. – 648 с.
5. Качала Т. М. Наукові засади реформування та розвитку житлово-комунального господарства: монографія / Т. М. Качала, О. С. Поважний, О. П. Попов та ін.; Міністерство освіти і науки України, Донецький державний університет управління. – Черкаси: Брама-Україна, ЧДТУ, 2011. – 436 с.
6. Ковалевська О. П. Виявлення актуальних напрямів житлової політики та визначення її пріоритетів / О. П. Ковалевська // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. - 2012. - Вип. 3. - С. 67-73
7. Куц Я.В. Державне управління у сфері надання житлово-комунальних послуг: аспекти теорії та практики // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2017. - № 9 / <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1130>
8. Лега Ю. Г., Качала Т. М., Четова Н. Ф. Вдосконалення управління житлово-комунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки. - Черкаси: ЧДТУ, 2003. - 220 с.
9. Концептуальні основи побудови механізмів державного регулювання розвитку ЖКГ / О. А. Мельниченко, В. О. Ващенко // Теорія та практика державного управління. - 2012. - Вип. 2. - С. 151-157. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2012_2_24
10. Обуховський П.П. Державне регулювання у сфері житлово-комунального господарства. Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2015-5/doc/1/07.pdf>
11. Олійник Н.І. Управління житлово-комунальним господарством у процесі ринкової трансформації економіки України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Київ, 2003. – 20 с.
12. Студінський В. А. Маркетинг у житлово-комунальній сфері: Навч. посібник / Державна академія житлово-комунального господарства. - К.; Житомир: ДАЖКГ - Видво "Волинь", 2001. – 312 с.
13. Філатов В.М., Півавар І.В. Особливості механізму державного регулювання сфери житлово-комунального господарства на регіональному рівні // Науковий вісник Херсонського національного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Вип.10, частина 4. – с.132-137.
14. Шапочка М.К., Несторенко Т.В. Механізми забезпечення сталого розвитку житлово-комунального господарства // Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник. – 2011. – №100. – С.23-30.

References.

1. Bazarna, O. (2018), “Organizational component of the mechanism of regional management housing and communal services”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 126–130.
2. Bezzubko, L. V. And Konieva, H. M. (2009), “State management in the sphere of housing and communal services”, *Derzhava ta rehiony. (Serii Derzhavne upravlinnia)*, vol. 4, pp.141-144.
3. Drahan, I.O. (2009), “State management of housing and communal services development and principles of its reforming”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp.87-90.
4. Kovbasiuk, Yu. V. And others (2011), *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia* [Encyclopedia of public administration], vol. 4: *Haluzeve upravlinnia* [Branch management], NADU, Kyiv, Ukraine, P. 648.
5. Kachala, T. M. Povazhnyi, O. S Popov, O. P. and others (2011), *Naukovi zasady reformuvannia ta rozvytku zhytlovo-komunalnoho hospodarstva: monohrafiia* [Scientific principles of reforming and development of housing and communal services: monograph], Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Donetskyi derzhavnyi universytet upravlinnia, P. 436.
6. Kovalevska, O. P. (2012), “Identification of current areas of housing policy and determination of its priorities”, *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Serii : Upravlinnia*, vol. 3, pp. 67-73
7. Kuts, Ya.V. (2017), “Public administration in the sphere of provision of housing and communal services: aspects of theory and practice”, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol. 9, [Online], available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1130>

8. Leha, Yu. H. Kachala, T. M. and Chechetova, N. F. (2003), *Vdoskonalennia upravlinnia zhytlovo-komunalnym kompleksom Ukrainy v suchasnykh umovakh rozvytku natsionalnoi ekonomiky* [Improving the management of housing and communal services of Ukraine in modern conditions of national economy development], ChDTU, Cherkasy, Ukraine, P. 220.
9. Melnychenko, O. A. and Vashchenko, V. O. (2012), "Conceptual bases of construction of mechanisms of state regulation of housing and communal services development", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2, pp. 151-157, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2012_2_24
10. Obukhovskiy, P.P. "State regulation in the field of housing and communal services", available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2015-5/doc/1/07.pdf>
11. Oliinyk, N.I. (2003), "Management of housing and communal services in the process of market transformation of the economy of Ukraine", Ph.D. Thesis, 25.00.02, Kyiv, Ukraine, P. 20.
12. Studynskiy, V. A. (2001), *Marketynh u zhytlovo-komunalnii sferi: Navch. posibnyk* [Marketing in housing and communal services: Textbook], Derzhavna akademiia zhytlovo-komunalnoho hospodarstva, DAZhKH, Vydvo "Volyn", Zhytomyr, Ukraine, P.312.
13. Filatov, V.M. and Pivavar, I.V. (2015), "Features of the mechanism of state regulation of housing and communal services at the regional level", *Naukovyi visnyk Khersonskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, vol.10, part 4, pp.132-137.
14. Shapochka, M.K. and Nestorenko, T.V. (2011), "Mechanisms for ensuring sustainable development of housing and communal services", *Komunalne hospodarstvo mist: Naukovo-tekhnichnyi zbirnyk*, vol. 100, pp.23-30.

Стаття надійшла до редакції 10.07.2018 р.